

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2023

Chișinău

**Pentru aprobarea Planului
național de dezvoltare pentru anii 2024-2026**

În temeiul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr.315/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.409-410, art.758), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Planul național de dezvoltare pentru anii 2024-2026 (se anexează).

2. Cancelaria de Stat, ministerele și alte autorități administrative centrale vor asigura implementarea integrală și în termen a prevederilor Planului național de dezvoltare pentru anii 2024-2026, cu monitorizarea permanentă a progresului, utilizând platforma electronică de monitorizare și raportare a Planului național de dezvoltare.

3. Ministerele și autoritățile administrative centrale responsabile de implementare:

- vor prezenta lunar, până la data de 10 a lunii următoare perioadei de raportare, informația despre executarea acțiunilor de reformă și realizarea indicatorilor de monitorizare ai Planului nominalizat;

- vor monitoriza evoluția indicatorilor de impact prevăzuți în Planul nominalizat și vor prezenta Cancelariei de Stat rapoartele de progres, până la 1 ianuarie 2025.

4. Planul național de dezvoltare pentru anii 2024 - 2026 va fi publicat într-o ediție specială a Monitorului Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul oficial al Guvernului și al Cancelariei de Stat.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Cancelariei de Stat.

Prim-ministru

Dorin RECEAN

Vizează:

Secretar general al Guvernului

Artur MIJA

Aprobată în ședința Guvernului
din

PLAN NAȚIONAL DE DEZVOLTARE pentru anii 2024-2026

INTRODUCERE

O caracteristică distinctivă a Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (în continuare –*SND*)¹ constă în responsabilizarea autorităților publice în implementarea acesteia, prin dezvoltarea unui mecanism coerent de implementare, care să asigure o sincronizare clară dintre SND, strategiile sectoriale și instituționale și cadrul de planificare bugetară. Pentru a asigura realizarea acestui deziderat, Cadrul de planificare strategică, stabilit conform Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, prevede elaborarea Planului național de dezvoltare.

Planul național de dezvoltare pentru anii 2024-2026 (în continuare – *Plan*) reprezintă principalul document care stabilește prioritățile de politici publice ale Guvernului pentru o perioadă de trei ani și conține direcțiile prioritare și măsurile pentru implementarea obiectivelor strategice ale țării. Documentul asigură operaționalizarea prevederilor SND, Programului de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană” și ale angajamentelor internaționale, inclusiv ale Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (în continuare – *Acordul de Asociere RM- UE*), Agenda de Asociere RM-UE 2021–2027, angajamentele care derivă din statutul de țară candidată la aderarea la UE, Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030.

Prezentul Plan reprezintă un document ciclic, care va fi actualizat anual în perioada martie-iunie, constituind documentul de referință în procesul de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu. Planul este constituit din partea descriptivă și partea operațională, ambele fiind structurate în baza celor 10 obiective generale stabilite în SND și corelate cu obiectivele și prioritățile stipulate în cadrul național de planificare strategică.

Partea descriptivă conține descrierea direcțiilor de intervenție prioritare pe termen mediu și evoluția prognozată a indicatorilor de impact stabiliți pentru fiecare obiectiv general, precum și o descriere succintă a acțiunilor prioritare de reformă și logica intervențiilor ce urmează a fi realizate de Guvern în următorii trei ani. De asemenea, a fost stabilită corelarea și contribuția acțiunilor de reformă planificate în Partea operațională la realizarea angajamentelor și obiectivelor asumate în cadrul Planului Național „Construim Moldova Europeană”, Programului de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană” și Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă. Totodată, au fost estimate costurile totale de implementare a acțiunilor de reformă setate pentru fiecare obiectiv general și sursele de finanțare a acestora.

Partea operațională detaliază viziunea și etapele-cheie setate în partea descriptivă, prin acțiuni de politici concrete, care urmează a fi realizate de către Guvern în perioada 2024-2026, pentru a demara și a implementa reformele stabilite în cadrul strategic pe termen mediu și lung. Programul conține estimarea costurilor de implementare a acțiunilor de reformă, inclusiv sursele de acoperire a acestora, fiind incluse referințele la programele/subprogramele bugetare, conform anexei nr. 7 la Ordinul ministrului finanțelor nr. 208/2015, în scopul de a alinia obiectivele și acțiunile prezentului Plan la Cadrul bugetar pe termen mediu. De asemenea, Programul conține estimări privind necesitățile de finanțare pentru acțiunile de reformă care nu au acoperire financiară din resursele bugetare. Resursele financiare necesare pentru implementarea acțiunilor de reformă proiectate în Program, dar care nu au acoperire financiară, urmează a fi identificate și considerate în

---

¹ *Legea nr. 315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”*

cadrul dialogului cu potențialii investitori și parteneri de dezvoltare, inclusiv în cadrul Platformei de Sprijin pentru Moldova.

Partea operațională integrează, de asemenea, un set de indicatori de impact și rezultat pentru fiecare obiectiv specific, prin intermediul cărora va fi evaluat anual impactul acțiunilor de reformă asupra populației. Rezultatele evaluării vor fi consemnate în raportul anual de progres, care va constitui un reper pentru actualizarea anuală a prevederilor documentului, cu reprojectarea setului de măsuri pentru următoarea perioadă de planificare trienală (2025-2027).

Prioritățile de politici pentru termen mediu (2024-2026)

Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2024 - 2026 înglobează setul de reforme, care vor contribui la realizarea obiectivelor cu impact asupra tuturor domeniilor de activitate ale Guvernului în contextul implementării de către Republica Moldova a criteriilor de aderare la Uniunea Europeană și vor contribui la realizarea celor 4 priorități stabilite în Planul Național „Construim Moldova Europeană”, și anume:

- i) Asigurarea păcii și securității;
- ii) Dezvoltarea economică și crearea locurilor de muncă;
- iii) Modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea condițiilor de viață în localitățile noastre;
- iv) Reforma justiției.

Pe termen mediu, misiunea Guvernului va consta în modernizarea localităților Republicii Moldova, garantarea securității fiecărui cetățean, contribuția la creșterea veniturilor și crearea de locuri de muncă bine plătite, iar pe termen lung obiectivul principal fiind aderarea țării noastre la Uniunea Europeană până în anul 2030.

În perioada 2024-2026, acțiunile de reformă proiectate vor contribui direct la modernizarea infrastructurilor, construcția și reabilitarea spitalelor și școlilor, la susținerea antreprenorilor în vederea sporirii exporturilor pe piața UE, la reformarea sistemului de asistență socială și a politicilor de ocupare a forței de muncă, la dezvoltarea serviciilor publice electronice, la dezvoltarea și extinderea suprafețelor împădurite, la îmbunătățirea serviciilor pentru diasporă și eliminarea corupției din instituțiile statului.

Pe termen mediu, un accent sporit se va pune pe dezvoltarea unei administrații administrației publice moderne, eficiente și reziliente, creșterea nivelului de performanță al instituțiilor publice, creșterea capacităților de absorbție a fondurilor și implementarea eficientă a proiectelor și politicilor publice.

Obiectivul general 1: Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților

Obiectivul Guvernului Republicii Moldova de creștere a veniturilor din surse durabile și atenuare a inegalităților presupune implementarea în următoarea perioadă a unui set larg de politici economice și sociale menite să sprijine o creștere economică sustenabilă care să reducă discrepanțele sociale și să asigure partajarea echilibrată a prosperității economice. Direcțiile principale de intervenții vor fi orientate spre creșterea productivității muncii, dezvoltarea oportunităților pentru antreprenoriat și inovații, digitalizarea economiei și promovarea economiei verzi, creșterea competitivității sectorului agricol, creșterea ocupării forței de muncă și crearea locurilor de muncă decente, dezvoltarea educației și a calificărilor.

Sporirea accesului la finanțe pentru antreprenori va reprezenta un pilon de impulsione a economiei, astfel încât ponderea în PIB a creditelor acordate sectorului privat să crească de la 23% în 2022 până la 35% în 2026. Creșterea competitivității economice a Republicii Moldova se va baza pe îmbunătățirea infrastructurii de suport în afaceri, integrarea cercetării, dezvoltării și inovării în economie, accentuarea sectoarelor cu valoare adăugată sporită. În acest sens, se propune creșterea ponderii valorii adăugate a industriei prelucrătoare în PIB de la 9% în 2022 până la 11% în 2026. Transpunerea în economie a standardelor și cerințelor de calitate, siguranță și control, în contextul alinierii la standardele europene, urmează să se transpună în diversificarea piețelor pentru produsele autohtone și creșterea exporturilor de bunuri și servicii (creșterea medie anuală așteptată de circa 17%).

Prin promovarea sectoarelor cu valoare adăugată înaltă și utilizare intensivă a forței de muncă, susținerea dezvoltării și a internaționalizării afacerilor, promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă se dorește creșterea ratei de ocupare medii anuale a populației de la 40,5% în 2022 până la 46% în 2026.

Astfel, până în anul 2026, după o perioadă economică dificilă marcată de impactul conflictului armat din țara vecină, se propune revenirea la o creștere economică stabilă, în medie de cel puțin 4-5% anual, concomitent cu asigurarea progresului în reducerea sărăciei și a inegalităților. Rata sărăciei absolute urmează să fie redusă de la 31% în 2022 până la 24% în 2026, iar a inegalității, măsurată prin coeficientul Gini, cu cel puțin 2 unități.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 1 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 4 051 605,6 mii lei, inclusiv 983 404,8 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 3 068 200,8 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 476 779,7 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 1 371 571,3 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 2 203 254,6 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în Partea operațională va contribui la realizare următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea 9. Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii. *Sporirea accesului la finanțare pentru antreprenori prin intermediul fondului FACEM care oferă IMM-urilor acces la împrumuturi bancare competitive la o dobândă de 3% (USD/EUR) și 7% (LEI), pe o perioadă de până la 7 ani, cu renunțarea la plata dobânzii în primii trei ani "373". Capitalizarea fondului până la 2,4 mld. lei până în 2026.*
- Prioritatea 10. Majorarea și distribuirea corectă a ajutorului financiar pentru agricultori. *Revizuirea condițiilor și criteriilor de accesare a subvențiilor de către fermierii mici și mijlocii, prin intermediul Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (AIPA); sprijinirea acestora prin acordarea de granturi și împrumuturi la costuri de finanțare reduse pentru investiții în tehnică și tehnologii.*
- Prioritatea 11. Reducerea birocrăției pentru antreprenori. *Facilitarea creării de afaceri și generarea de venituri, prin reducerea birocrăției administrative, inclusiv în domeniile: hotelier, telecomunicații,*

construcții, piețe financiare, comerț electronic; reducerea cerințelor de raportare pentru întreprinderi; a taxelor de impozitare, liberalizarea restricțiilor privind forța de muncă străină.

- Prioritatea 12. Creșterea exporturilor agricole către UE. *Extinderea tipurilor de categorii de produse aprobate pentru a fi exportate în UE și obținerea dreptului de a le exporta pe piața UE, prin intermediul laboratoarelor ANSA; promovarea unor acțiuni specifice de sprijinire a fermierilor (convenții, training-uri, asistență tehnică). Crearea a 10 camere de agricultură.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectiv 3. Promovarea măsurilor de dereglementare a economiei, eliminarea barierelor birocratice și a procedurilor normative excesive din calea antreprenorilor.
- Obiectiv 4. Crearea condițiilor pentru lansarea de noi afaceri prin facilitarea deschiderii, a dezvoltării și a internaționalizării afacerilor, susținerea IMM-urilor prin programe de finanțare și instruire.
- Obiectiv 5. Majorarea influxului de investiții străine și locale în toate domeniile, inclusiv în industrie, IT, întreprinderi de prelucrare a producției agricole și în infrastructura post-recoltare.
- Obiectiv 6. Implementarea de politici și măsuri coerente de accelerare a tranziției la economia circulară și economia verde și de adaptare a tuturor sectoarelor la efectele schimbărilor climatice, în vederea atingerii obiectivului neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2030.
- Obiectiv 7. Extinderea accesului la servicii electronice pentru cetățeni și antreprenori, promovarea digitalizării proceselor administrative din cadrul instituțiilor publice și a serviciilor publice.
- Obiectiv 8. Creșterea competitivității sectorului agricol și facilitarea accesului producătorilor autohtoni la piețe noi de desfacere.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională 1.2. Până în 2030, reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de bărbați, femei și copii de toate vârstele care trăiesc în sărăcie în toate dimensiunile sale potrivit pragului național;
- Ținta națională 2.3. Până în 2030, creșterea productivității agricole și veniturilor producătorilor agricoli mici prin accesul sigur și egal la factori de producție, cunoștințe, servicii financiare și piețe;
- Ținta națională 8.2. Stimularea creșterii productivității cu ritmuri mai rapide față de creșterea salariului real, prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv accentuarea pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;
- Ținta națională 8.3. Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare.
- Ținta națională 8.4. Îmbunătățirea progresivă, până în 2030, a eficienței resurselor globale pentru consum și producere, și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului.
- Ținta națională 8.5. Până în 2030, atingerea unui nivel al ocupării similar cu media țărilor din Europa Centrală și de Est, și stimularea ocupării productive și a muncii decente pentru toate femeile și bărbații, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, precum și remunerarea egală pentru munca de valoare egală.
- Ținta națională 8.7. Eradicarea muncii forțate, traficului de ființe umane și a muncii copiilor.
- Ținta națională 8.8. Protecția drepturilor la muncă și promovarea mediilor de lucru sigure și securizate pentru toți angajații.

Obiectivul general 2: Îmbunătățirea condițiilor de trai

Pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, Guvernul Republicii Moldova a planificat realizarea unei serii de priorități ambițioase, care implică investiții în infrastructura de mobilitate, de comunicații, sisteme de apeduct și sanitație și construcții pentru a stimula dezvoltarea economică și creșterea competitivității naționale.

Pentru orizontul 2026, Republica Moldova își propune atingerea scalei de 3,5 puncte la nivel internațional la calitatea infrastructurii rutiere (unde 0-calitatea rea, 7-excelent; Raportul Competitivității Globale), majorarea parcursului mărfurilor transportate și a pasagerilor până la 20 t/km și respectiv 40 pasageri/km și diminuarea ratei accidentelor rutiere la 100 de mii de populație până la 78, în acest sens prioritățile pe termen mediu fiind axate pe reabilitarea, modernizarea și construcția rețelelor de transport rutier, feroviar și naval, și dezvoltarea unui sistem accesibil, durabil și interoperabil de transport de pasageri și mărfuri.

În vederea ridicării calității vieții cetățenilor din regiuni, investițiile țintesc dezvoltarea și reabilitării atât a infrastructurii de afaceri, obiectivelor turistice, sistemelor de alimentare cu apă și sanitație, cât și dezvoltarea infrastructurii de recreere și elaborarea planurilor urbanistice, astfel ca în anul 2026 să fie atinsă ponderea de acces a populației la surse de alimentare cu apă de 91%, iar de conectare la serviciul public de canalizare – cel puțin 53 %.

Totodată, diminuarea consumului energetic prin renovarea clădirilor publice cu măsuri de eficiență energetică și majorarea ponderii utilizării energiei din surse regenerabile în consumul final brut până la 25% este privită ca prioritate națională.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 2 al PND pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 12 260 908,1 mii lei, inclusiv 8 522 515,5 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 3 738 392,6 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 1 477 186,6 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 2 197 406,6 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 8 586 314,9 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în Partea operațională va contribui la realizare următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 1. Modernizarea Orașelor și Satelor. *Prin Programul Național „Satul European” vor fi finanțate proiecte de dezvoltare locală în cel puțin 496 de localități (+361 proiecte mai mici) care furnizează cetățenilor servicii publice de calitate și infrastructură modernă.*
- Prioritatea nr. 2. Eficientizarea energetică a clădirilor. *Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice cu destinație socială și blocurilor rezidențiale; extinderea cerințelor minime de performanță energetică pentru clădiri; promulgarea statutului Agenției de Eficiență Energetică; crearea Fondului de Eficiență Energetică pentru Locuințe.*
- Prioritatea nr. 3. Apă curată și sanitație. *Revizuirea cadrului legislativ în domeniul alimentării cu apă și sanitație, consolidarea dialogului cu România și Ucraina pentru a asigura gestionarea integrată a resurselor de apă și a ecosistemelor acvatice, în conformitate cu cerințele internaționale de mediu. Construcția proiectelor regionale de alimentare cu apă și canalizare. Dezvoltarea infrastructurilor de distribuție a apei.*
- Prioritatea nr. 4. Modernizarea drumurilor și podurilor. *Reabilitarea drumurilor naționale M2 (drumul de ocolire a municipiului Chișinău) și M5 (Criva- Bălți-), R 14.1 Soroca- Arionești- Otaci, și poduri Leova-Bumbăta, Leușeni-Albița, Cahul-Oancea, Ungheni- Ungheni, Sculeni-Sculeni, Cosăuți-Yampil.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 4. Crearea condițiilor pentru lansarea de noi afaceri prin facilitarea deschiderii, a dezvoltării și a internaționalizării afacerilor, susținerea IMM-urilor prin programe de finanțare și instruire;
- Obiectivul nr. 17. Sporirea mobilității cetățenilor prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure, prin dezvoltarea huburilor multimodale, promovarea siguranței rutiere, dezvoltarea infrastructurii drumurilor și transporturilor rutiere, restructurarea, modernizarea și sporirea interconectării transportului feroviar;
- Obiectivul nr. 18. Îmbunătățirea condițiilor de trai prin sporirea accesului oamenilor la surse sigure de apă, sisteme de canalizare, infrastructură rutieră, prin extinderea infrastructurii alimentare cu apă și sanitație, precum și fortificarea capacității operatorilor de apă și canalizare

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională 6.1. Până în 2030, realizarea accesului universal și echitabil la apă potabilă sigură și la prețuri accesibile pentru cel puțin 95% din populație;
- Ținta națională 6.2. Până în 2030, realizarea accesului universal la condiții sanitare adecvate și echitabile pentru cel puțin 65 % din populație, acordând o atenție specială nevoilor femeilor și fetelor și celor în situații vulnerabile;
- Ținta națională 6.b. Planificarea și programarea în mod coerent și etapizat a dezvoltării unei infrastructuri de alimentare cu apă și sanitație îmbunătățite pentru toate comunitățile, pe baza unor criterii de selectare bine definite și transparente, incluzând implicarea comunităților beneficiare;
- Ținta națională 7.2. Până în 2030, asigurarea unei ponderi a energiei din surse regenerabile de cel puțin 15% în consumul final brut de energie electrică;
- Ținta națională 7.3. Obținerea, în perioada 2024-2030, a noilor economii anuale de energie în mărime de 0,8% din valoarea medie a consumului final de energie între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022;
- Ținta națională 9.1. Dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice în regiunile țării pentru a susține dezvoltarea economică și creșterea bunăstării populației, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;
- Ținta națională 11.2. Până în 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, echitabile, accesibile și durabile pentru toți, îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public.

Obiectivul general 3: Garantarea educației corespunzătoare și de calitate pentru toți pe tot parcursul vieții

Pentru a garanta eficiența sistemului educațional, Guvernul a planificat un set de reforme integrate și incluzive pe toate nivelele de educație și învățământ, pornind de la educația antepreșcolară și timpurie, învățământul primar, secundar general, profesional-tehnic și superior, până la învățarea pe tot parcursul vieții și recalificarea personalului în etate. Reformele vizează atât creșterea calității, cât și sporirea accesului fetelor și băieților la educație și învățământ și atingerea ratelor brute de încadrare în instituțiile de educație antepreșcolară de 20%, în învățământul preșcolar – 96%, în învățământul primar – 105%, în învățământul gimnazial – 103%, a copiilor romi în învățământul primar și secundar – 65 % și rata de participare a tinerilor și a adulților (15-64 de ani) în educația formală și nonformală pe parcursul vieții - 15 %.

Un alt vector țintește dezvoltarea structurilor de asistență psihopedagogică pentru asigurarea calității activității educaționale și crearea Institutului Național pentru Educație și Leadership ca instrument pentru fortificarea sistemului de formare și dezvoltare profesională a resurselor umane în educație.

De asemenea, în contextul promovării unui stil de viață sănătos, pentru a majora până în anul 2026 ponderea populației care practică sportul activ până la cel puțin 42% și ponderea populației cu acces la infrastructura sportivă până la cel puțin 50% și a crea condiții de creștere a performanțelor sportivilor, este lansată reforma școlilor sportive.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 3 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 662 402,1 mii lei, inclusiv 502 848,1 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 159 554 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 286 733,4 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 183 477,3 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 192 191,3 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în partea operațională va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 18. Crearea Institutului Național pentru Educație. *Îmbunătățirea sistemului de formare și dezvoltare profesională a resursei umane în educație, prin crearea Institutului Național pentru Educație și Leadership, responsabil de modernizarea proceselor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și manageriale, modernizarea și consolidarea activității de mentorat în sistemul educațional.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 16. Accelerarea reformei învățământului profesional tehnic și continuarea implementării reformei învățământului superior;

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 4.1. Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții abolesc învățământul primar și secundar gratuit, echitabil și de calitate, care să conducă la rezultate relevante și eficiente ale învățării;
- Ținta națională nr. 4.2. Până în 2030, asigurarea faptului că fetele și băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar;
- Ținta națională nr. 4.3. Până în 2030, creșterea înrolării în învățământul profesional tehnic și superior accesibil și calitativ;
- Ținta națională nr. 4.4. Până în 2030, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți cu competențe relevante pentru piața muncii;
- Ținta națională nr. 4.5. Până în 2030, asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și copiilor în situații vulnerabile;
- Ținta națională nr. 4.7. Promovarea dezvoltării durabile, stilurilor de viață durabile, drepturilor omului, egalității de gen, a culturii păcii și nonviolentei, cetățeniei globale și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;
- Ținta națională nr. 4.a. Construirea și modernizarea infrastructurii în instituțiile de învățământ astfel încât să corespundă necesităților copiilor, fetelor și băieților și persoanelor cu dizabilități și oferirea unui mediu de învățământ sigur, nonviolent și incluziv pentru toți;

- Ținta națională nr. 4.b. Extinderea substanțială, până în anul 2030, a numărului de burse disponibile pentru înscrierea în învățământul superior, inclusiv formare profesională și tehnologia informației și comunicațiilor, programe tehnice, ingineresti și științifice;
- Ținta națională nr. 4.c. Creșterea substanțială, până în anul în 2030, a ofertei de profesori calificați, inclusiv prin cooperare internațională pentru formare a cadrelor didactice;
- Ținta națională nr. 8.6. Până în 2030, reducerea proporției tinerilor fără un loc de muncă, fără educație sau formare, până la un nivel similar cu media din țările Europei Centrale și de Est.

Obiectivul general 4: Ridicarea nivelului de cultură și de dezvoltare personală

Valorificarea patrimoniului cultural într-un mod integrat va genera, atât pe termen scurt, cât și în perspectivă, beneficii sociale și economice importante pentru cetățenii Republicii Moldova, precum majorarea nivelului de satisfacție de viață, noi reperi pentru dezvoltare și aspirație personală și creșterea nivelului de implicare și responsabilitate civică. În context, pentru perioada de referință se dorește implicarea a cel puțin 10% din tineri în activități civice și procese decizionale.

Prioritățile pentru următorii 3 ani includ: consolidarea capacităților instituțiilor culturale, ajustarea cadrului legal și de politici în domeniul culturii, reabilitatea obiectelor de patrimoniu și susținere a cinematografilei autohtone, astfel fiind generată creșterea accesibilității cetățenilor la servicii culturale, iar în consecință fiind obținută majorarea până la 2,5% a ponderii cheltuielilor medii lunare pentru o persoană efectuate pentru activități de agrement, din totalul cheltuielilor gospodăriei casnice, iar pentru activități culturale și de recreere - până la 3,5 %.

Totodată, promovarea produselor culturale naționale la nivel european și integrarea patrimoniului cultural național în sistemul valorilor culturale europene va impulsiona dezvoltarea Republicii Moldova ca destinație turistică contribuind la majorarea ponderii turismului în valoarea produsului intern brut cu +0,2 % atingând în anul 2026 ținta de 0,8 %.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 4 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 371 441,9 mii lei, inclusiv 118 642,5 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 252 799,4 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 63 112 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 240 025,5 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 68 304,4 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate pentru perioada vizată va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 25. Ridicarea nivelului de cultură în societate și de dezvoltare personală a cetățeanului;
- Obiectivul nr. 26. Protejarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului material, păstrarea și promovarea tradițiilor și a diversității culturale.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 4.7. Promovarea dezvoltării durabile, stilurilor de viață durabile, drepturilor omului, egalității de gen, a culturii păcii și nonviolentei, cetățeniei globale și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;
- Ținta națională nr. 8.9. Până în 2030, elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea turismului durabil, care facilitează crearea de parteneriate publice private, dezvoltă capacitățile

instituționale în domeniu ale autorităților publice locale, respectiv care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale;

- Ținta națională nr. 11.4. Consolidarea și susținerea financiară a eforturilor de conservare și salvagardare a patrimoniului cultural al Republicii Moldova.

Obiectivul general 5: Îmbunătățirea stării de sănătate fizică și mintală a populației prin contribuția activă a unui sistem de sănătate modern și eficient, care răspunde nevoilor fiecărui individ

Angajamentul statului de a dezvolta un sistem de sănătate modern rezilient și eficient urmează a fi realizat prin implementarea unor măsuri complexe. Prioritățile pentru orizontul de 3 ani includ construcția și reabilitarea infrastructurii din sistemul medical, digitalizarea sectorului și îmbunătățirea și extinderea serviciilor de sănătate, făcându-le accesibile în egală măsură pentru copii, femei și bărbați.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate vor contribui semnificativ la îmbunătățirea stării de sănătate a populației și o mai bună prevenție și gestionare a bolilor, către finele anului 2026 fiind prognozată diminuarea ratei mortalității materne până la 5 de cazuri și a mortalității infantile până la 5 de cazuri la 100 de mii de nou-născuți vii, iar a ratei mortalității prin boli ale aparatului circulator, tumori maligne și boli ale aparatului digestiv până la 1000 de cazuri și prin traumatisme și intoxicații până la 50 de cazuri la 100 de mii de populație. Astfel, reformele vizare urmează să stimuleze tendințele demografice pozitive, ținând creșterea speranței de viață la naștere până a cel puțin 71,5 ani.

Costul total de implementare a acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 5 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 3 112 973,5 mii lei, inclusiv 1 264 472,7 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 1 848 500,8 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 1 336 969,5 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 921 184 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 854 820 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în partea operațională va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 14. Spitale regionale renovate. *Asigurarea unei infrastructuri medicale moderne și de calitate prin echiparea și renovarea spitalelor existente pentru îmbunătățirea serviciilor de sănătate în toată țara.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 22. Accelerarea modernizării sistemului de sănătate întru asigurarea majorării accesului populației la toate tipurile de servicii medicale și la medicamente.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 3.1. Până în 2030, reducerea ratei mortalității materne la mai puțin de 13,3 cazuri la 100 000 de născuți vii;
- 3.2. Până în 2030, eliminarea deceselor care pot fi prevenite pentru nou-născuți și copii până la vârsta de 5 ani, reducerea mortalității neonatale la 6 decese la 1 000 născuți vii și a mortalității copiilor până la vârsta de 5 ani la 10 decese la 1 000 născuți vii;
- 3.3.1. Până în 2030, reducerea transmiterii HIV și ITS, în special în populațiile-cheie, și a mortalității asociate cu HIV;

- 3.3.2. Până în 2030 reducerea poverii tuberculozei, combaterea hepatitei, bolilor condiționate de apă și a altor boli transmisibile;
- 3.4.1. Până în 2030, reducerea cu 30% a mortalității premature cauzate de boli netransmisibile prin prevenire și tratare;
- 3.4.2. Promovarea sănătății mintale și a bunăstării populației;
- 3.6. Până în 2030, reducerea cu 50% a numărului de decese și leziuni din cauza accidentelor rutiere;
- 3.7. Până în 2030, asigurarea accesului universal la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei, informare și educație;
- 3.8. Realizarea accesului universal la servicii de sănătate, inclusiv protecția riscurilor financiare, accesul la servicii esențiale de sănătate calitative și accesul la medicamente de bază și vaccinuri sigure, eficiente, calitative și la prețuri accesibile pentru toți;
- 3.b. Susținerea cercetării și dezvoltării vaccinurilor și medicamentelor pentru bolile transmisibile și netransmisibile care afectează populația, oferirea accesului la medicamente esențiale;
- 3.c. Creșterea și eficientizarea finanțării sistemului de sănătate și recrutare, dezvoltare, instruire și menținere a personalului medical;
- 3.d. Consolidarea capacității pentru avertizarea rapidă, reducerea și gestionarea riscurilor naționale pentru sănătate.

Obiectivul general 6: Un sistem de protecție socială solid și incluziv

Pentru constituirea unei societăți reziliente și asigurarea oportunităților egale pentru grupurile vulnerabile ale societății, statul și-a asumat implementarea unui set de reforme complexe.

Pentru următorii 3 ani, acțiunile ținesc de diminuarea ponderii copiilor aflați în situație de risc până la 1,5%, prin implementarea serviciilor de suport pentru copiii și tinerii care părăsesc sistemul de îngrijire alternativă și crearea centrelor regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și diminuarea numărului persoanelor cu dizabilități instituționalizate până la 1400 prin dezvoltarea serviciilor sociale „Casa Comunitară” și „Locuința Protejată”.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 6 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 191 968,3 mii lei, inclusiv 59 401,6 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 132 566,7 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 60 715 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 57 221,4 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 74 031,9 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în partea operațională va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 17. Sistem de asistență socială reformat. *Revizuirea și reformarea beneficiilor de asistență socială pentru a crește participarea pe piața muncii. Modul de stabilire și gestionare a plăților și a pachetelor de suport social vor fi îmbunătățite pentru o distribuție mai eficientă și corectă.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Acțiunea prioritară: Asigurarea incluziunii persoanelor cu dizabilități în toate sectoarele din societate.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 1.3. Implementarea unui sistem de protecție socială adecvat la nivel național pentru o acoperire substanțială a celor mai săraci și vulnerabili până în 2030;
- Ținta națională nr. 10.4. Adoptarea politicilor salariale și de protecție socială, și realizarea progresivă a unei egalități sporite;
- Ținta națională nr. 11.1. Până în 2030, accesul tuturor persoanelor social-vulnerabile și a familiilor tinere la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile.

Obiectivul general 7: Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente

O administrație publică eficientă, incluzivă și transparentă este o precondiție pentru promovarea politicilor și a reformelor de calitate în orice domeniu și pentru implementarea tuturor angajamentelor asumate. Reformarea administrației publice urmărește crearea unei administrații publice moderne, profesioniste și care oferă servicii publice de calitate, în corespundere cu necesitățile reale și așteptările cetățenilor, inclusiv din diasporă, și ale entităților sociale și economice. În prim plan fiind poziționată dezvoltarea instrumentelor pentru eficientizarea activității autorităților, profesionalizarea funcționarilor publici, fortificarea sistemului de fundamentare, elaborare și implementare a politicilor publice, digitalizarea și modernizarea serviciilor publice.

În rezultatul implementării reformei administrației publice către anul 2026 se țintește majorarea eficacității administrației publice până la +0,1 p. și a calității reglementării până la 0,5 p. (pe o scară de la -2,5 - +2,5; +0,79 și respectiv + 0,4 față de anul 2022), majorarea ponderii cetățenilor care au accesat servicii publice în format electronic până la 65,4 % și reformarea sistemului de achiziții publice pentru a majora ponderea contractelor de achiziții ce conțin criteriile sociale, mediu, inovare și performanță până la 15%.

O direcție importantă este consolidarea și modernizarea cadrului instituțional și al infrastructurii sistemului statistic național și optimizarea proceselor statistice pentru a extinde numărul de date disponibile și a spori gradul de satisfacere a utilizatorilor față de statisticile oficiale ale până la cel puțin 70%.

Totodată pentru a spori capacitatea administrației publice locale de a furniza într-un mod echitabil servicii publice accesibile populației și a implementa cu succes politici locale care răspund necesităților fiecărui cetățean, este lansată reforma de amalgamare, fiind planificat un grad de amalgamare voluntară de circa 30% din UAT-urile de nivel I către finele anului 2026.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 7 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 1 482 259,9 mii lei, inclusiv 882 761,4 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 599 498,5 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 710 409,7 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 493 499,9 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 278 350,3 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în partea operațională va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 5. Digitalizarea serviciilor publice. *Dezvoltarea unei aplicații mobile care să ofere acces la toate serviciile guvernamentale digitalizate și îmbunătățirea dialogului cu cetățenii; digitalizarea buletinelor de identitate și a permiselor de conducere; promovarea aplicației pentru o utilizare la scară largă;*
- Prioritatea nr. 16. Servicii accesibile pentru diasporă. *Facilitarea accesului la serviciile guvernamentale pentru diaspora moldoveană; eliminarea tarifelor de roaming în conformitate cu legislația UE; aderarea la SEPA (Spațiul Unic de Plăți în Euro);*

- Prioritatea nr. 20. Aderarea la UE către anul 2030. *Îndeplinirea celor 9 recomandări pentru aderarea la UE prin alinierea cadrului legal în toate sectoarele relevante, inclusiv justiție, combaterea corupției, finanțarea partidelor politice, proprietatea și finanțarea mass-mediei, dominanța pieței și concurența, guvernanta întreprinderilor de stat, aplicarea legii, infracțiunile cibernetice, infracțiunile financiare, reforma administrației publice, digitalizare, implicarea societății civile în luarea deciziilor, protecția drepturilor omului. Finalizarea implementării a 60 de acțiuni în baza celor 9 recomandări.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 1. Deschiderea negocierilor pentru aderarea la Uniunea Europeană și accelerarea procesului de integrare;
- Obiectivul nr. 2. Elaborarea mecanismului pentru asigurarea disciplinei și evaluarea autorităților publice și a întreprinderilor de stat, precum și definirea criteriilor de performanță adecvate pentru activitatea acestora;
- Obiectivul nr. 7. Extinderea accesului la servicii electronice pentru cetățeni și antreprenori, promovarea digitalizării proceselor administrative din cadrul instituțiilor publice și a serviciilor publice;
- Obiectivul nr. 14. Avansarea reformei administrației publice la nivel central și local;
- Obiectivul nr. 24. Extinderea serviciilor de calitate, inclusiv a celor digitale, pentru diaspora și integrarea diasporei în viața economică.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 17.14. Sporirea coerenței politicilor naționale pentru dezvoltare durabilă;
- 17.15. Asigurarea respectării de către partenerii de dezvoltare a spațiului de politici și autorității țării în stabilirea și implementarea politicilor de eradicare a sărăciei și dezvoltare durabilă;
- 17.18. Până în 2025, sporirea semnificativă a disponibilității datelor calitative, în timp util, fiabile și dezagregate caracteristici relevante în contextul național;
- 17.19. Până în 2030, dezvoltare în baza inițiativelor existente a măsurătorilor progresului privind dezvoltarea durabilă care completează PIB și oferă suport pentru dezvoltarea capacităților statistice.

Obiectivul general 8: Edificarea unui sistem de justiție echitabil, incoruptibil și independent

Republica Moldova s-a angajat să instituie un sistem de justiție transparent și integru. Realizarea acestei premise va contribui la o justiție mai echitabilă, mai eficientă, în consecință câștigând credibilitatea și încrederea cetățenilor.

Reformele planificate pentru următoarea perioadă se concentrează pe implementarea unui mecanism eficient de evaluare externă/ extraordinară a judecătorilor și procurorilor și digitalizarea sectorului de justiție, urmărind atingerea scalei de 0,7 puncte (pe o scară de la 0 la 1), cu o majorare de +0.34 puncte privind lipsa corupției în sistemul de justiție, majorarea până la 877 cazuri anual a numărului de adresări pentru soluționarea litigiilor pe cale extrajudiciară și până la 487 cazuri anual a numărului de litigii soluționate pe cale extrajudiciară.

O altă direcție a reformelor abordează instituirea sistemului progresiv de executare a pedepselor penale și îmbunătățirea condițiilor de detenție, crearea locurilor de muncă și dezvoltarea serviciilor medicale de calitate pentru condamnați, atingând ținta de 41% a spațiilor de detenție în instituții penitenciare care corespund standardelor internaționale, în acest mod sporind respectarea drepturilor omului în sistemul penitenciar.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 8 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 157 180,2 mii lei, inclusiv 58 435,5 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 98 744,7 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 85 135,2 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 35 336,5 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 36 708,5 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în partea operațională va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 15. Promovarea procurorilor și judecătorilor integri și profesioniști. *Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor vor fi restructurate printr-o evaluare externă, iar mecanismul de verificare a integrității corpului de judecători de la Curtea Supremă de Justiție, precum și a judecătorilor și procurorilor din funcțiile cheie ale instanțelor judecătorești și procuraturii va fi revizuit pentru a asigura un sistem de justiție integru și fără corupție.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 12. Consolidarea statului de drept prin continuarea reformei în sfera justiției pentru asigurarea unui sistem judiciar independent, echitabil și transparent;
- Obiectivul nr. 13. Accelerarea și eficientizarea luptei împotriva corupției.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 16.3. Promovarea supremației legii și asigurarea accesului egal la justiție pentru toate femeile, toți bărbații și copiii;
- Ținta națională nr. 16.5. Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele sale.

Obiectivul general 9: Promovarea unei societăți pașnice și sigure

Reformele prioritare planificate pentru a asigura un mediu pașnic și sigur pentru fiecare cetățean în următorii 3 ani sunt centrate pe îmbunătățirea sistemului de ordine și securitate publică, a politicilor de apărare și promovare a stabilității securității naționale, gestionarea mai eficientă a frontierei de stat și a fluxului migrațional și urmăresc creșterea nivelului percepției siguranței populației până la 41,9 % (2026) (+12 p.p. comparativ cu anul 2021).

În contextul situației regionale, eforturile statului sunt focalizate pe intensificarea relațiilor de cooperare internațională, modernizarea sectorului de apărare, consolidarea armatei naționale și crearea instrumentelor de răspuns la amenințări în scopul promovării stabilității și securității naționale și regionale. Totodată, vor fi consolidate capacitățile autorităților naționale pentru a răspunde la 100% la un aflus masiv și spontan de persoane.

Sporirea securității și eficienței proceselor în activitatea vamală va permite majorarea ponderii evenimentelor înregistrate la frontiera de stat, depistate în baza analizei de risc cu 25 %, facilitarea traficului de persoane și bunuri și optimizarea timpului de așteptare în punctele de trecere a frontierei. În acest sens vor fi modernizate mai multe obiecte de infrastructură, implementate sisteme informaționale performante de supraveghere și control și îmbunătățite procesele de coordonare.

Sistemul de ordine și securitate publică va fi reorganizat, inclusiv prin majorarea numărului echipelor de patrulare și reacționare operativă până la 100, vor fi dezvoltate instrumente inteligente de gestionare a infracțiunilor pentru a reduce ponderea populației supuse violenței fizice sau sexuale până 3,6%, se vor implementa noi modalități pentru prevenire încălcărilor regulilor de circulație rutieră pentru a diminua până la

27,9% rata accidentelor rutiere comise din cauza vitezei la 100 mii populație, va fi dezvoltat un sistem național de avertizare timpurie a populației eficient ș.a.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 9 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 5 730 535,5 mii lei, inclusiv 4 542 394,3 mii lei costuri finanțate din bugetul de stat și asistență externă și 1 188 141,2 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 2 098 664,1 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 1 953 878,1 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 1 677 993,3 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate în partea operațional va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Governamentale:

- Prioritatea nr. 7. Securizarea frontierelor Republicii Moldova. *Îmbunătățirea capacităților de gestionare a frontierelor prin digitalizarea procedurilor de verificare, inclusiv la frontiera cu România; instituirea unei unități pentru urmărirea și combaterea traficului ilicit al armelor de foc, securizarea eficientă a frontierelor;*
- Prioritatea nr. 8. Modernizarea armatei naționale. *Adoptarea de noi măsuri pentru a asigura o calitate mai bună a vieții militarilor (condiții de trai mai bune, concediu parental implementat, salarii majorate) și promovarea rolului forțelor armate în societate.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 9. Asigurarea securității transfrontaliere și a ordinii și siguranței publice prin adaptarea continuă a capacităților și a politicilor la amenințările externe și interne;
- Obiectivul nr. 10. Consolidarea mecanismului național de răspuns în situații excepționale, prin asigurarea interoperabilității cu procedurile europene;
- Obiectivul nr. 11. Prevenirea și combaterea amenințărilor hibride pe palierul securității cibernetice și informaționale.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 5.2. Prevenirea și eliminarea violenței împotriva fetelor și femeilor, inclusiv traficul acestora;
- Ținta națională nr. 16.1. Reducerea continuă și dinamică a tuturor formelor de violență, în special a violenței în familie și a violenței sexuale;
- Ținta națională nr. 16.2. Stoparea abuzului, neglijării, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;
- Ținta națională nr. 16.a. Consolidarea instituțiilor naționale relevante, inclusiv prin cooperarea internațională, pentru consolidarea capacității la toate nivelurile pentru a preveni violența și a combate terorismul și criminalitatea;
- Ținta națională nr. 16.4. Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare, consolidarea recuperării și returnării bunurilor ilicite, combaterea tuturor formelor de crimă organizată și traficului de armament;
- Ținta națională nr. 3.6. Până în 2030, reducerea cu 50% a numărului de decese și leziuni din cauza accidentelor rutiere;
- Ținta națională nr. 11.2. Până în 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, echitabile, accesibile și durabile pentru toți, îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public.

Obiectivul general 10: Asigurarea unui mediu sănătos și sigur

În domeniul mediului, pentru a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor și a proteja mediul înconjurător, Republica Moldova se angajează să majoreze suprafețele acoperite cu păduri și a altor terenuri cu vegetație forestieră până la 15 % din suprafața țării până în anul 2026, să creeze 3 sisteme integrate de gestionare a deșeurilor în scopul prevenirii poluării mediului, reducerii consumului de resurse naturale, majorării ponderii deșeurilor reciclate în volumul total de deșeuri formate până la 60% și a ratei de conectare a populației la serviciile de salubritate până la 65 %.

Totodată, pentru promovarea economiei sustenabile și utilizării durabile a resurselor naturale sunt planificate măsuri de intervenții asupra sectorului agricol, piscicol, acvaculturii asigurând aplicarea practicilor de management durabil al terenurilor pe o suprafață de 100 000 ha către finele anului 2024, extinderea ariilor protejate cu până la 8 % din suprafața țării și diminuarea nivelului de stres hidraulic până la 10%.

Costul total de implementare al acțiunilor planificate la obiectivul general nr. 10 pentru perioada anilor 2024-2026 se estimează la 922 025,1 mii lei, inclusiv 897 025,1 mii lei costuri finanțate ce urmează a fi acoperite din bugetul de stat și asistență externă și 25 000 mii lei costuri neacoperite. Astfel, pentru anul 2024 resursele financiare necesare pentru realizarea reformelor planificate se estimează la 298 101 mii lei, pentru anul 2025 acestea se vor cifra la circa 309 128,1 mii lei, iar pentru anul 2026 valoarea acestora va constitui 314 796 mii lei.

Implementarea acțiunilor de reformă planificate pentru perioada vizată va contribui la realizarea următoarelor angajamente și obiective:

Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni Guvernamentale:

- Prioritatea nr. 6. Implementarea programului național de împădurire. *Restaurarea, extinderea și conservarea zonelor forestiere și a vegetației forestiere; reabilitarea și extinderea zonelor naturale protejate de stat; plantarea a 14600 ha până în decembrie 2024; managementul faunei sălbatice.*

Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA prosperă, sigură, europeană”:

- Obiectivul nr. 19. Implementarea principiilor de management integrat al resurselor naturale și al deșeurilor, dezvoltarea sistemului de monitorizare, control și de responsabilitate a utilizării resurselor;
- Obiectivul nr. 20. Dezvoltarea durabilă a sectorului forestier, prin conservarea și extinderea resurselor forestiere naționale, în vederea sporirii rezilienței climatice pe termen lung și a satisfacerii necesităților țării în produse și servicii generate de păduri;
- Obiectivul nr. 6. Implementarea de politici și măsuri coerente de accelerare a tranziției la economia circulară și economia verde și de adaptare a tuturor sectoarelor la efectele schimbărilor climatice, în vederea atingerii obiectivului neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2030.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- Ținta națională nr. 6.3. Până în 2030, îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea deversării deșeurilor și minimizarea eliminărilor produselor chimice și materialelor periculoase, reducerea proporției apelor uzate netratate și sporirea substanțială a gradului de reciclare și reutilizare sigură;
- Ținta națională nr. 6.6. Până în 2030, protejarea și restabilirea ecosistemelor legate de apă, inclusiv păduri, zone umede, râuri, acvifere și lacuri;
- Ținta națională nr. 12.1. Integrarea producției și a consumului durabil în politicile naționale și implementarea acestora;

- Ținta națională nr. 12.2. Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale;
- Ținta națională nr. 12.4. Crearea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor și substanțelor chimice, care să contribuie la reducerea cu 30% a cantităților de deșeuri depozitate și creșterea cu 20% a ratei de reciclare până în anul 2027;
- Ținta națională nr. 12.5. Până în 2030, reducerea semnificativă a generării de deșeuri, prin prevenire, reducere, reciclare și reutilizare, în special la nivel municipal;
- Ținta națională nr. 14.2. Până în 2030, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor pentru a evita impacturile negative semnificative, inclusiv prin consolidarea rezistenței acestora, și luarea de măsuri pentru restaurarea acestora;
- Ținta națională nr. 14.4. Până în 2030, eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat;
- Ținta națională nr. 14.7. Până în 2030, creșterea beneficiilor economice din utilizarea durabilă a resurselor acvatice, inclusiv prin gestionarea durabilă a pescuitului, acvaculturii și turismului;
- Ținta națională nr. 15.2. Până în 2030, promovarea implementării managementului durabil al tuturor tipurilor de păduri, efectuarea lucrărilor silvotehnice, restabilirea pădurilor degradate și creșterea semnificativă a împăduririi și reîmpăduririi.